

Úloha **identity** v procese jazykovej emergencie

L. Molnár Satinská – R. Soóky – S. Stanková
Jazykovedný ústav L. Štúra SAV

Čo robíme **slovami**?

„Neplač nad rozl'atim mľikom, mohla
to bic kavej.“

NICO CAFFÉ, Prešov

„Nežné pohlavie“

„Triedny učiteľ v MŠ“

„Čitateľstvo“

Ako na **jazyk** nazeráme?

Identita

Ekolingvistika

Autopoiesis

Languaging

Afordancie

Egolingvistika

Čo teda **skúmame**?

Ako **rodovo inkluzívna slovenčina** predchádza stereotypom a vplýva na znižovanie predsudkov?

Ako ľudia využívajú **slovenské nárečia** na vyjadrenie vlastnej alebo cudzej identity? Aké postoje a presvedčenia sa pritom prejavujú?

Ako **Rusíni** používajú svoj jazyk na vyjadrenie vlastnej identity?
Ako sa pritom rozhodujú medzi **rusínčinou** a slovenčinou?

K čomu sme sa **zaviazali**?

WP 1

Rozvíjať **egolingvistiku** v rámci **ekolingvistického** výskumu jazyka.

Priniesť **dôkazmi podložené** poznatky o používaní **generického maskulína** v slovenčine.

Skúmať možnosti a prax **rodovo inkluzívnej slovenčiny**.

WP 2

Analyzovať, ako ľudia v heterogénnom prostredí vnímajú jazykovú a **nárečovú rozmanitosť** a ako ich postoje ovplyvňujú status a životaschopnosť jazykov.

Skúmať, ako ľudia **zámernou** performanciou nárečových foriem **vyjadrujú** vlastnú alebo cudziu **identitu**.

Analyzovanie prejavov **revitalizácie a emancipácie nárečí** vo verejnej komunikácii a postojov k nim.

Skúmať reflexiu **Rusínov** o vlastnej národnej identite zo sociologického a sociálnolingvistického pohľadu.

Zistiť, aké faktory vplývajú na prejavovanie jazykovej identity a teda aj na životaschopnosť **rusínčiny**.

WP 3

Úloha identity v procese jazykovej emergencie

Náš projekt

1. 3. 2025 – 31. 12. 2028

O projekte

Zodpovedný riešiteľ: [Roman Soóky](#)

Spoluriešiteľky zo SAV: [Mária Mikolajová](#), [Lucia Molnár Satinská](#), [Gabriela Múcsková](#), [Jaroslava Rusinková](#), [Slavomíra Stanková](#)

Spoluriešiteľka mimo SAV: [Ľuba Kráľová](#)

Spoluriešiteľská organizácia: Múzeum rusínskej kultúry Slovenského národného múzea

Program a číslo projektu: VV-MVP-24-0243

Anotácia: S rastúcim spoločenským povedomím o potrebe rovnosti a rešpektu rastie i záujem jednotlivcov meniť svoje rečové správanie, jazykové postoje, spochybňovať stereotypy alebo sa dokonca vyhýbať niektorým (zastaraným) výrazom, ktoré by mohli byť vnímané ako urážlivé. **Cieľom projektu je preto preskúmať, ako sa identita používateľov jazyka odráža vo vytváraní nových variét alebo zániku.** Charakteristickým koncepčným aspektom projektu je výskum jazyka v medziach ekolingvistiky, ktorá umožňuje zachytiť jazyk v širšom evolučnom kontexte, prijíma sa preto naturalizovaný pohľad na jazyk. Rámcový cieľ projektu zahŕňa tri výskumné perspektívy: **(1) skúmanie rodovo inkluzívnej slovenčiny, (2) analýzu komunikačnej praxe v slovenských nárečiach a (3) štúdium sebaaprezentácie Rusínov v slovenskom kontexte.** Tieto výskumné perspektívy zahŕňajú nárečia ako teritoriálnu varietu, rodovo inkluzívnu slovenčinu ako národné uplatniteľnú komunikačnú iniciatívu a rusínčinu ako odlišný jazyk, o ktorého uznanie však museli jeho nositelia čakať desaťročia. Projekt sa teda usiluje odstrániť medzeru v existujúcom výskume o tom, ako ľudia na Slovensku používajú jazyk v komunikácii svoju identitu (rodovo inkluzívna slovenčina, slovenské nárečia a rusínčina tvoria v projekte materinské jazyky). **Projekt vychádza z tézy, že prežívaná identita formuje jazykový prejav týchto používateľov, čo vedie k vytváraniu nových jazykových variét.** **normy. Štandardná slovenčina totiž nenapĺňa ich komunikačné potreby, a preto sa od nej prirodzene odkláňajú.** Práve tento odklon je ústredným predmetom projektu.

Excellence 10/10

Impact 10/10

Implementation 10/10

Ďakujeme za Vašu **vedeckú** ~~otvorenosť!~~ **zvedavosť!**